

Meer of minder monumenten?

Nederland telt maar liefst meer dan zestigduizend monumenten: een ontzettend groot getal. Maar wat moeten we met zoveel monumenten? Uit een onderzoek van de Atlas voor gemeentes, die dit jaar als thema erfgoed heeft, is naar voren gekomen dat steden met veel monumenten gewild zijn ten opzichte van nieuwe steden. Deze trekken meer bewoners aan, met name jonge en hoger opgeleiden mensen. De monumentale steden zijn dus ook sneller hersteld van de crisis op de woningmarkt. Ook worden toeristen aangetrokken door deze steden. Wel is hier een risico aan verbonden, aangezien een overschot aan toeristen de bewoners juist wegjaagt.

Dankzij de nieuwe aankomende Erfgoedwet en Omgevingswet, zullen er een aantal dingen veranderen voor de monumenten in Nederland. Deze wetten zullen bestaande wetten bij elkaar voegen, ze vereenvoudigen en hier en daar ook verbeteren.

Al sinds een tijd is er het beleid dat er 'terughoudend' wordt aangewezen, wat betekent dat er bijna geen nieuwe monumenten meer bijkomen, behalve via een aanwijzingsprogramma. Met de nieuwe regelgeving zijn er twee interessante veranderingen die invloed hebben op de monumentenlijst en het aantal monumenten in Nederland.

Ten eerste worden de eigenaren van monumenten niet alleen verboden om het monument te slopen: nu ook wordt de eigenaar verplicht om het monument te onderhouden. Deze regel is ingevoerd zodat de monumenten niet langer via een langzame en pijnlijke dood hun monumentale waarde verliezen door gebrekkig onderhoud. Dit betekent dat de bestaande monumenten langer bewaard zullen blijven. Ten tweede komt er een programma wat er voor zorgt dat de monumentenlijst opnieuw bekeken wordt. Monumenten die hun waarde hebben verloren, zullen zogenoemd worden ontwezen en van de lijst verdwijnen. Het zou dus kunnen dat de monumentenlijst een stuk kan worden ingekort. Maar wat betekent dit voor de monumentale steden? Deze zouden een aantal monumenten kunnen kwijtraken, waarvan de monumentale waarde zou zijn verloren.

Door deze veranderingen worden bestaande gebouwen beter verzorgd en zullen de monumenten zonder waarde van de lijst verdwijnen. Dit betekent dat de kwaliteit van de rijksmonumenten van Nederland zal stijgen. Steden zullen misschien minder monumenten bevatten, maar de panden die op de lijst blijven staan, zullen de titel verdienen. De rotte appels worden uit de mand geplukt. En dat is belangrijk voor de economie van de monumentale steden en voor het kijkplezier van de toeristen. Met de komst van de Erfgoedwet en de Omgevingswet zullen er positieve veranderingen plaatsvinden, die niet alleen invloed hebben op de erfgoedsector, maar alle Nederlandse bewoners.

Eva Veen, studente bachelor cultureel erfgoed Reinwardt Academie (AHK),
November 2015